

JAMIYAT QANDAY INSONLARGA MUHTOJ?

Sitora Juraboeva Axroro qizi

Jurnalist

Annotatsiya: *Jamiyat insonlar orasidagi o'zaro munosabatlar va harakatlar asosida shakllanadi. Har bir kishi bu tizimning ajralmas bir qismi bo'lib, o'z roli va o'rni bilan jamiyatga hissa qo'shadi. Ammo rivojlanayotgan, barqaror va farovon jamiyat yaratish uchun jamiyatning qanday insonlarga ehtiyoji bor? Bu savolga javob topish uchun bir nechta asosiy fazilatlarni ko'rib chiqamiz.*

Kalit so'zlar: *jamiyat, inson, oila, vijdon, burch, axloq, tafakkur, hamkorlik, tinchlik.*

- MAS'ULIYATLI INSONLAR**
- AXLOQIY QADRIYATLARGA EGA INSONLAR**
- FIDOYILIK VA JONKUYARLIK**

1.1 MAS'ULIYATLI INSONLAR

Jamiyatning mustahkam poydevorini mas'uliyatli insonlar tashkil qiladi. Ular har qanday vaziyatda o'z zimmasiga yuklangan vazifalarni vijdonan bajaradilar va o'z harakatlarining natijasi haqida chuqur o'ylaydilar. Mas'uliyatli odamlar oila, ish joyi va kengroq jamoatdagi vazifalarni tushungan holda, boshqalar bilan muvofiqlikda ishlashga intiladilar.

Mas'uliyat nafaqat shaxsiy hayotda, balki ijtimoiy munosabatlarda ham katta ahamiyatga ega. O'z vazifasini yaxshi bilib, uni to'g'ri va o'z vaqtida bajarish ijtimoiy barqarorlik va taraqqiyotning kalitidir. Mas'uliyatli odamlar jamiyatda tartib-intizomni saqlashga, qonunlarga rioya qilishga va jamoat farovonligini oshirishga katta hissa qo'shadilar.

Mas'uliyatli insonlar quyidagi fazilatlar bilan ajralib turadi:

- **Vijdonlilik:** Har bir ishni o'ylab, to'g'ri niyat bilan amalga oshiradilar. Ular halol va pok ish yuritadilar.
- **Boshqalarga ta'siri:** Mas'uliyatli kishilar har bir qarorning jamiyatga ta'sirini o'ylab, o'z xatti-harakatlarini boshqaradilar. Ular o'ziga ishonchni kuchaytiradi va boshqalarga yaxshi o'rnak bo'ladi.
- **Burchni his qilish:** Ular o'z oldilaridagi vazifani to'liq anglab, o'z majburiyatlarini unutmasdan, uni o'z vaqtida bajarishga harakat qiladilar.

Mas'uliyatli insonlar bo'lmagan joyda tartibsizlik va muammolar kelib chiqishi aniq. Shuning uchun jamiyatda mas'uliyatli kishilar asosiy o'rinni egallaydi, ularning borligi jamiyatning barqaror va samarali rivojlanishiga xizmat qiladi.

2. AXLOQIY QADRIYATLARGA EGA INSONLAR

Axloqiy qadriyatlar va tamoyillar asosida yashaydigan insonlar jamiyatning eng kerakli a'zolaridir. Ular adolat, halollik va hurmat tamoyillariga amal qilib, boshqalar uchun ham o'rnak bo'ladi. Jamiyatning ma'naviy sog'lomligi ko'pincha axloqiy

qadriyatlarni saqlagan insonlarga bog'liq. Bu qadriyatlar odamlar o'rtasidagi ishonchni mustahkamlaydi va xayrixohlik muhitini yaratadi.

Tafakkur qiladigan, ilmi va ijodkor insonlar

Rivojlanayotgan jamiyat tafakkurga asoslangan. Ilm-fan va madaniyat sohasida taraqqiyot qilish uchun bilimli, fikrlay oladigan va ijodkor insonlarga ehtiyoj katta. Bunday kishilar yangi g'oyalarni ishlab chiqish, muammolarni yechish va jamiyatni oldinga siljitish qobiliyatiga ega. Ularning yangiliklari va ilmiy izlanishlari butun jamiyatga foyda keltiradi.

Hamkorlikka tayyor va bag'rikeng insonlar

Jamiyatlar xilma-xil bo'lgan sharoitda hamkorlik qilish qobiliyati muhim ahamiyatga ega. Bag'rikenglik, turli madaniyatlar va qarashlarga hurmat bilan yondashish jamiyatning birligini saqlashga yordam beradi. Hamkorlik qilishga tayyor odamlar muammolarni birgalikda hal qilishga, bir-birini qo'llab-quvvatlashga va jamiyatni yaxshilashga xizmat qiladi.

Tinchlikparvar va sabrli insonlar

Tinchlik va sabr jamiyatning barqarorligi uchun zarur xususiyatlardir. Tinchlikparvar insonlar ziddiyatlarni hal qilishda shiddat bilan emas, balki muzokara va tushunish yo'li bilan yondashadi. Ular zo'ravonlik va adovatdan saqlanishga intilib, o'zaro hurmatni kuchaytiradi. Sabr esa insonlarni har xil vaziyatlarga bardosh berishga va muammolarni to'g'ri hal qilishga o'rgatadi.

3. FIDOYILIK VA JONKUYARLIK

Fidoyilik va jonkuyarlik jamiyatning eng qadri xususiyatlari bo'lib, bunday insonlar o'z manfaatlarini emas, balki boshqalarning farovonligini birinchi o'ringa qo'yadilar. Ular jamiyatning ehtiyojlariga sezgir bo'lib, qo'lidan kelgan yordamni ayamasdan, boshqalarga ko'maklashishga tayyor turadilar. Fidoyi va jonkuyar insonlar jamiyat rivoji va baxt-saodati uchun jon kuydiradi, o'z vaqtini, bilimini va hatto kuchini boshqalarga yordam berish uchun bag'ishlaydi.

Fidoyilik va jonkuyarlikning ahamiyati:

- **Jamiyat farovonligi uchun kurash:** Fidoyilik bilan harakat qiladigan insonlar jamiyatdagi muammolarni yechishga, madaniyatni rivojlantirishga va kambag'allikka qarshi kurashga katta e'tibor qaratadilar. Ular o'zlarining boyligi yoki mavqeidan qat'i nazar, boshqalarning manfaatlarini yo'lida tinimsiz mehnat qiladilar.

- **O'zini qurbon qilishga tayyorlik:** Bunday insonlar ko'pincha o'z vaqtini, qulayliklarini va ba'zida shaxsiy resurslarini jamiyat manfaati uchun qurbon qiladilar. Ular boshqalarning farovonligini o'z baxtidan ustun qo'yishga tayyor.

- **Boshqalarga ta'sir qilish:** Fidoyi va jonkuyar kishilar boshqalarga o'rnak bo'lib, ularda ham jamiyatga hissa qo'shishga intilish uyg'otadi. Ularning harakati bilan jamiyatdagi boshqalar ham ko'proq yordamlashishga, mehribonlik qilishga va jamiyatning rivojiga hissa qo'shishga ilhomlanadi.

- **Barqaror va birdam jamiyat:** Fidoyi insonlar jamiyatdagi ijtimoiy birdamlik va hamjihatlikni mustahkamlashga yordam beradi. Ular muammolarni hamkorlikda hal

qilishga intilib, ziddiyatlardan qochishga harakat qiladilar. Bunday insonlar tufayli jamiyat bir butun bo'lib, o'zaro ishonch muhiti kuchayadi.

Fidoyilik va jonkuyarlikning asosiy belgilari:

1. **O'zgalarga yordam berish istagi:** Fidoyi kishilar boshqalarning ehtiyojlariga sezgir bo'lib, ularga ko'mak berishga har doim tayyor.

2. **Mehnatsevarlik:** Jonkuyar insonlar hech qachon mehnatdan qochmaydilar. Ular o'zlari ishonadigan maqsadlar yo'lida tinimsiz ishlaydilar.

3. **O'z manfaatlaridan kechish:** Ular jamiyatning yoki boshqalarning manfaatlarini o'z manfaatlaridan ustun qo'yishadi va zarurat tug'ilganda shaxsiy qiziqishlaridan voz kechishadi.

4. **Jamiyat uchun yashash:** Bunday insonlar o'z hayotlarini jamiyat farovonligiga bag'ishlab, ular uchun yashaydilar va ishlaydilar.

Xulosa

Jamiyatning gullab-yashnashi uchun yuqorida keltirilgan xususiyatlarga ega insonlar zarur. Mas'uliyatli, axloqiy, bilimli, bag'rikeng, tinchlikparvar va fidoyi insonlar jamiyatni oldinga olib boradigan asosiy kuchlardir. Shunday insonlar mavjud bo'lgan jamiyat kuchli, birlashgan va barqaror bo'ladi. Har birimiz o'zimizni tarbiyalab, jamiyat ehtiyojlariga javob bera oladigan inson bo'lishga intilsak, bu katta o'zgarishlarga olib keladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. <https://www.gazeta.uz/oz/2022/02/18/safoyev/>
2. <https://nauchniyimpuls.ru/index.php/noiv/article/download/11116/7412>
3. <https://iiaau.uz/oz/news/2120>
4. <https://namdu.uz/media/Books/pdf/2024/06/04/NamDU-ARM-3405->

Shaxs va jamiyat.pdf

5. <https://uz.wikipedia.org/wiki/Jamiyat>
6. <https://xabar.uz/uz/jamiyat/ijtimoiy-davlat-barpo-etishning-asos>
7. <https://cyberleninka.ru/article/n/jamiyatning-tarixiy-shakllari-mohiyati-va-xususiyatlari>
8. <https://oefen.uz/uz/documents/referatlar/umumiy/tarixiy-jarayonda-jamiyatning-madaniy-va-ma-naviy-kadriyatlar-jamiyat-va-tarix-falsafasi>
9. <https://universalpublishings.com/~niverta1/index.php/jsiru/article/download/1967/3769/1911>
10. <https://arxiv.uz/uz/documents/referatlar/falsafa/tarixiy-jarayonda-jamiyatning-madaniy-va-ma-rifiy-qadriyatlar-jamiyat-va-tarix-falsafasi>
11. <https://universalpublishings.com/index.php/jsiru/article/view/1967>
12. https://tsuull.uz/sites/default/files/falsafa_sillabus_compressed.pdf